

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 5. De executione concepti à Pœnitente propositi vitam emendandi,
per quam faciat fructus dignos pœnitentiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

gratiz, vt baptizatus, & hoc ipsum Sacramentum Penitentiæ: quibus deletur peccati macula, restituitur perditam innocentia, & confertur æterna gratia: itemque Sacerdotale ministerium, quo dispensatur nobis salutaris Christi doctrina, per quam sedentes in tenebris, & in umbra mortis illuminamur ad dirigendos pedes in viam pacis *Luc. 1.* confertur etiam indulgentiæ, quibus relaxantur pœnæ peccatis nostris debitæ: ac demum administratur sacrosancta Eucharistia, quæ in vita spiritali sustentatur ac roboratur. Quædam denique in donum superabundantiæ: ad quod spectat, quod nobis à Deo datus sit, primo totus mundus; inferiora quidem ad obsequium; paria verò ad meritum: & superiora ad ad patrociniū, iuxta illud prioris *ad Corinth. cap. 3. sub finem.* Omnia vestra sunt, &c. Secundo proprius filius: in incarnatione quidem in fratrem & socium: in passione verò, in redemptionis nostræ pretium: & demum in altaris sacrificio, in cibum nostrum. Tertio Spiritus sanctus, qui animam nostram perfundens charitate, illam sic Deo charam facit, vt in filiam adoret, suoque filio desponsatam, regni cœlestis coherede efficiat: si tamen compatiatur, vt conglorificetur. De qua re Apostolus *ad Rom. 8.* Quicumque inquit, Spiritu Dei agitur, ij sunt filij Dei, &c. Si autem filij & hæredes, quidem Dei, coheredes autem Christi, si tamen compatiatur, vt conglorificemur. Possunt in præcedenti l. b. 2. cap. 5. & 6. videri *Lactius tradita, quæ censentur ad contritionis exercitium spectare.*

De confessione pro accusatoris & restis munere exercenda à Penitentem cum decencia, ordine, & breuitate coniuncta perspicuitati.

SECTIO POSTERIOR.

25. **D**icturi ex instituto plenius in sequenti parte de confessionis exercitio, conueni erimus in præsentiarum notare tria, quæ pro munere accusatoris, & testis conuenit Penitentem in ea seruare.

Primum est decencia; tum interna, tum externa. Illa orietur facile si consideremus, quid facturi sumus: coram quo, & quorum: nempe apparituri sumus coram Deo non ad eum laudandum, aut ad agendas ei gratias de beneficiis acceptis, aut aliquid bonum postulandum, vt communiter fit, in oratione: sed ad nos de peccatis, quibus indignè summam ipsius bonitatem offendimus, accusandos: tum coram ipsomet omnipotente Deo, tum etiam coram Beata Virgine Maria cæterisque sanctis omnibus, ac coram Confessario tanquam Dei vicario: hos simul orando vt intercessione sua nos adiuuent ad obtinendam misericordiam. Quod totum generalis formula confessionis facis indicat, quam dæcramè: ali confessioni præmitentes, ostendimus nos id animi gerere, quod miles læsæ maiestatis reus, concepta spe de venia, coram rege, & regina, ac circumstantibus principibus crimen suum confiteretur, totus pudore suffusus, lachrymarum imbre genas rigans præ dolore, & se indignum tanti monarchæ conspectu confitens, ac rogans reginam, ac cæteros circumstantes regis amicos, vt suis precibus obtineant ei misericordiam. Ita est decencia quam nos docuerunt Publicanus. *Luc. 18.* qui à longè stans nolebat nec oculos ad cœlum leuare; & Peccatrix *Luc. 7.* quæ stans retro secus pedes Domini lachrymis cœpit rigare, & D. Petrus *Luc. 22.* qui egressus foras fleuit amarè. Et denique Prodigus *Luc. 15.* Qui patri dixit, peccavi in cœlum & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus.] Externa decencia verò ex interna prouenire debet, in eo que consistit, vt aperto capite, flexis genibus, iunctis manibus, oculis demissis, inclinato paululum capite maneamus. In voce denique & corporis habitu ac cæteris quæ facimus, eluceat simplicitas, reuerentia, atque deuotio.

26. Secundum est observatio ordinis; nempe vt signum crucis præcedat, peraturque benedictio illis verbis. Benedic Pater; deinde recite ut Confiteor vsque ad verba Mea culpa; & declaratis defectibus commissis in postrema confessioe si quæ examinando conscientiam notauerimus, veniamus ad expositionem peccatorum quibus conscientiam habemus grauam. Ac postremo partem eiusdem Confiteor, antea omissam, subiiciamus cum intentione petendi absolutionem, & Penitentiam.

27. Tertiam est, breuitas cum perspicuitate in expositione

peccatorum. Pro breuitate autem, reuocanda sunt peccata ad certa capita, vt possunt hoc modo. Quæ in Deum commissa sunt cogitatione, verbo, vel opere, aut omissione contra tria prima præcepta, primò omnium dicantur. Quæ autem contra fidem, aut spem contigerunt, vel contra charitatem; aut per superbiam commissa sunt in Deum, reducantur ad primum præceptum. Commissa verò contra Ecclesię præcepta ad tertium præceptum; vbi dicantur etiam commissa per acediam seu pigritiam in Dei cultu, & per omissionem reuerentiæ ergas sacras. Quæ verò contra proximum committuntur, cum ad sex reliqua Decalogi præcepta pertineant, sic exponi possunt: vt cum iis quæ ad quartum pertinent, coniungi possit superbia in proximum, & omisso operum misericordiam: Et cum iis quæ spectant ad quintum, coniungi ita & iniuria. Cum iis autem quæ ad sextum: tum ea quæ contra nonum commissa sunt, tum etiam luxuria, & gula, aliæque intemperantiæ genera. Cum iis verò quæ ad septimum: tum auaritia & iniustitia, tum etiam peccata contra decimum perpetrata. Denique cum octauo tam mendacia, quam alia peccata verbo aut scripto commissa, nisi quod magna ex parte iam dicta esse poterint, tanquam commissa circa præcedentia præcepta. Quam breuitatem iuuare quoque poterit, si plura peccata eiuſdem generis vno verbo explicentur; verbi gratia dicendo: Ego decies furatus sum, & tanta est summa; nisi circumstantiæ aliquæ locorum, temporum, personarum, aut negotiorum interueniant, quæ aliquid eorum notabiliter aggrauent: tales enim explicari debent ad præfaciendam eam aggrauationem, quæ ignoratâ, non informatetur sufficienter Confessarius de statu animæ sui Penitentis.

Perspicuitatem verò adfert: si quod seruari debet non omittatur: quale est, vt in vnoquoque peccato confessionis consideretur ac declaretur, an simplici cogitatione, solaque voluntatis complacentiâ commissam sit peccatum, an proposito quoque voluntario prorum pendii in verba, vel opera prohibita: aut etiam perpetratione dicti, vel operis prohibiti. In peccato autem omissionis declaretur, an ex obliuione, aut ex aliqua iusta causa processerit talis omisso: an verò fuerit plene voluntaria. Denique in omnibus peccatis, vt ipsa explicentur non per ambages, sed ea perspicuitate verborum vt possit Confessarius intelligere quæ & qualia, quamque grauiâ ipsa sint expositis specie, & numero eorum, atque circumstantiis ea notabiliter aggrauantibus, quales non raro occurrunt paucorum affectuum, ex quibus aliquid dictum est, vel factum, vel omissum.

CAPVT QVINTVM.

De executione concepti à Penitente propositi vitam emendandi, per quam faciat fructus dignos penitentiæ.

SVM MARI VM.

- 29 Facere fructus dignos penitentiæ quid sit.
- 30 Quorum potissimum operum vsus tales fructus requirant.
- 31 Necessitas eiusdem vsus.
- 32 Quæ sit Dei voluntas quam nos facere oportet ad consequendam æternam salutem.
- 33 Res spectantes ad præsentem locum.
- 34 Documenta de iis que possunt Penitentem iuuare ad executionem concepti propositi emendandi vitam.
- 35 Aduertenda circa lectionem librorum piorum.
- 36 Obseruanda in examine conscientie.
- 37 Reliqua documenta.
- 38 De castigatione suscipienda.

28. **P**ost animam à peccati sordibus repurgatam beneficio Sacerdotalis absolutionis debet Penitentem cura esse, vt iuxta D. Ioan. Baptistæ monitum *Matth. 3.* si uictus faciat dignos penitentiæ ad fugiendum à ventura ira: ambulando scilicet dignè uocatione qua uocatus est: seu dignè illius uitæ conditione, cuius factus est particeps, cum per baptismi susceptionem admittas in Ecclesiam (quæ est quasi castrorum acies ordinata. *Cant. sexto*) Christi militiæ adscriptus est, illiusque caractere indelebili ad hoc insignitus, vt sub vexillo ipsius staret in acie contra

Dæmonem: seruans mandata tum ipsiusmet Christi tanquam summi eiusdem militiae Imperatoris [iuxta illud *Matth. vlt. Docentes eos serui erunt omnia quaecumque mandauero vobis*] tum etiam Prælatorum Ecclesiasticorum, quos ipse Christus sub se eisdem militiae præfecit duces, cum auctoritate quam ostendunt verba ipsius *Luce. 10. Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit.*]

Talia autem quasi militaria mandata, sunt de Sacramentorum & bonorum operum vsu: qui magis ordinarius frequentiorque est Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, atque eorum bonorum operum; quæ (*vt pote pœnitentiæ, & per consequens pro peccatis satisfactoria*) solent à Confessione in satisfactionem Sacramentalem imponi, orationis inquam, ieiunij & elemosynæ: quæ tanquam cæterorum bonorum operum capita præcipua commendantur specialiter; vt ab Angelo *Tob. 12* sic p̄ssim à sanctis Patribus: quorum aliquot sententias collectas potest qui volet, videre apud Canisium in *Catechismo tit. de bonis operibus*. Eiusmodi verò ordinarij frequentisque vsus ratio est, quod is imprimis necessarius nobis sit ad bellum, quod in Ecclesia aduersus dæmonem gerimus. Cum enim noster ille hostis fortis, & ferox, in insidijs assiduus sit (iuxta illud *1. Petri. 5. Aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret*) plerumque fit, vt nos laqueis suis irretiat, & grauitate faciat: vnde nobis necessarius est vsus Sacramenti pœnitentiæ, institutus à Christo ad dissoluenda vincula quibus ab hoste tæterrimo superati, detinemur captiui; & ad sananda vulnera nobis inflicta. Item cum anima mole corporis grauata, facile debilitetur pugnando; eia hostis impetum ferendum, necessaria est virtutum restauratio, quam consequitur sacrosanctæ Eucharistiæ vsus. Denique cum Diabolus ipse in spirituali aduersum nos pugna, adiutorem habeat inordinatum amorem nostri tanquam internum proditorum, ei nos tradere satagentem per concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorum, & superbiam vitæ (de quibus *1. Ioan. 2.*) id est, per desiderium nimium aut voluptatum carnis, aut diuitiarum terrenarum, aut honoris mundani: necessarius nobis est vsus ieiunij ad reprimendam carnis petulantiam: & vsus elemosynæ, ad refrenandam nimiam habendi cupiditatem: ac demum vsus orationis; ad reprimendam elationem animi.

De qua necessitate, quoad vsum Sacramenti pœnitentiæ patet per illud *Luce. 13*. Si pœnitentiam non egeritis omnes peribitis. Iuncta eiusdem Sacramenti institutione *Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt.* Quæ ad Sacramentum verò Eucharistiæ, per illud *Ioan. 6. Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis.* Quoad tria demum reliqua, non obscure insinuat: partim per illud *Ecclesiasticus. 8. Post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere. Si præstes animæ tuæ concupiscentias eius, facient te in gaudium inimicis tuis* partim per illud quod Dominus *Matth. 6. fideles suos intruens de iis quibus acquiritur regni cælestis merces, illorum specialiter meminit: admonens sincere, & citra hypochrisim facienda esse. Ad hæc constat eiusmodi mercedem nulli dandam esse, nisi facientis Dei voluntatem: eodem Domino dicente *Matth. 7. Non omnis qui dicit mihi Domine Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est, intrabit in regnum cælorum.*]*

Quæ autem sit patris nostri cælestis voluntas, declaratur his verbis Michæ prophetæ in cap. sexto: Indicabo tibi homo quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te: vtique facere iudicium, & diligere misericordiam, & sollicitum ambulare cum Deo tuo.] Quæ ad nostrum propositum possumus hac ratione accommodare: Homo Christianus ad æternæ salutis consecutionem debet iudicium facere: idque tum in causa Dei, restituendo ei honorem ablatum per peccatum; ad quod ex Christi institutione requiritur vsus Sacramenti Pœnitentiæ: tum in causa proximi, relatiendo damnum ei illatum: quod fit per restitutionem prout iustitia requirit: tum demum in causa propria, edomando carnem spiritui rebellantem; vt illa huic reddatur

subiecta; quod fit per ieiunium. Misericordia præterea exercenda est, non quidem in Deum, qui omnino expers est miseræ: sed tum in nos qui expositi sumus miseræ non modò animæ (*qua obnoxia est varijs culpis & pœnis*) cui ex Christi munere subuenimus potissimum vsu sacrosanctæ Eucharistiæ, & indulgentiarum. Sed etiam corporis, ad quam subleuandam ita sumus propensi naturâ nostrâ, vt non de eo, sed de ieiunio ad talem propensionem frenandam præceptum dandum fuerit, tum etiam in proximum de quo *Iacobus. 2. Iudicium sine misericordiâ ei qui non facit misericordiam.* Quod quam verum sit patet ex sententia in extremo iudicio proferenda quæ habetur *Matth. cap. 5. Exercetur verò talis misericordia largitione elemosynæ. Denique ad sollicitudinem ambulandi cum Deo, maximè pertinet oratio, tantopere nobis commendata, tum sacrarum literarum auctoritate, tum Sanctorum exemplis.*

Ac cum hæc ita sint, & spectantia ad vsum Sacramenti pœnitentiæ sufficienter cognoscantur ex antedictis, & ex post dicendis in sequenti parte, in qua etiam de indulgentiarum vsu, & de restitutione tractatus, instituentur, vt de annexis satisfactioni Sacramentali: atque de vsu Eucharistiæ sacrosanctæ commodius agatur lib. 29. qui est de eadem Eucharistiâ. Cum inquam hæc ita sint, fit vt hoc loco occurrat consequenter dicendum tantum de oratione, ieiunio & elemosynâ, vt de iis in quibus Pœnitentem Deo reconciliatum oportet vocare ad satisfactionem pro peccatis, & meritum æternæ salutis.

Prius autem trademus aliquot familiaria documenta quibus Pœnitens paucis instruat de iis quibus iuuetur ad executionem concepti propositi emendationis vitæ.

Documenta de iis, quibus iuuari potest Pœnitens ad executionem concepti propositi emendandis vitæ.

Primum igitur est, vt ad firmam voluntatem resistendi omnib. peccatis cum Dei auxilio (quod non solet negari pœnitenti illud humiliter seruenteque in nomine Christi) adiungamus voluntatem; qua optemus proficere in omni virtute: non quidem eo quod id nobis gloriosum sit; sed quod sit gratissimum Deo; cuius voluntas est facienda ad consecutionem regni cælorum: & ideo caro subilienda est spiritui, id est, amor proprius amori Dei: quod fit mortificatione quâ sensus non sinitur temere vagari, inordinatæque cupiditates appetitus sensitiui teprimuntur; & proprium iudicium intellectus captiuatur in obsequium Christi; ac demum propria voluntas mutatur in communem, quærentem non quæ sita sunt; sed quæ Iesu Christi. Cuius mortificationis necessitatem satis indicant illa D. Pauli verba *ad Rom. 8. Si secundum carnem vixeritis moriemini; si in spiritu facta carnis mortificaueritis, viuētis.* De ea eredit copiose, & ad praxim accommodatè tractat P. Franciscus Arias speciali tractatu: ideo contenti erimus dictis in lib. 2. cap. 12. addere: quam illius exercitium commendatum nobis esse debeat (*præter necessitatem cuius meminimus*) ostendi per illud, quod Filius Dei ad hoc, inter cetera factus sit homo vt nos de eodem exercitio erudiret, iuxta illud *ad Tit. 9. Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri omnibus hominibus erudiens nos, vt abnegantes impietatem, & sæcularia desideria sobriè iuste, & pie viuamus in hoc sæculo, &c.*]

Secundum documentum est: vt eiusdem voluntatis renouatio, & auxilij peticio quotidie fiat in matutino & vespertino examine; maximè verò diebus festis cum audiat Missa, aut sumenda est Eucharistia sacrosancta.

Tertium, vt quotidie mane, maximè diebus festis, dimidia hora, aut saltem horæ quadrans impendatur deuotæ considerationi, siue mortis, iudicij & Inferni ad concipiendum Dei timorem qui auocet à malo; siue paradisi & aliorum diuinorum beneficiorum, ad fouendum charitatis ignem, quo accendimur ad operationem boni; siue demum alicuius puncti (*ad illuminationem intellectus dirigentis voluntatem ex charitate operantem*) ex vita seu doctrina Christi Domini nostri, siue meditando; siue legendo pium aliquem librum accommodatum ad captum nostrum: Qua in re exquirendum est & sequendum rudioribus consilium & directio

peritorum in vita spiritali. Ac de ratione meditandi, quæ hinc præscribenda viderentur commodius tradetur cum dicetur ex instituto de oratione, cuius una species est meditatio.

35. De ratione verò legendi librum pium hæc occurrunt notanda: primò alem lectionem debere proportionatam esse legenti: scilicet vt rudi in vita spiritali, quasi adhuc animali homini non percipienti sublimia Dei, minime tradantur tractatus subtilis, aut de sublimium mysteriorum arcanis: sed potius de exterioribus gestis Christi, quæ sint in exemplum humilitatis, prouocentque charitatis, & pietatis affectum. Secundò fieri debere recta intentione, nempe animo excitandi se ad deuotionem & proficiendi in spiritu, seu Dei amore: non autem studio satisfaciendi curiositati, seu desiderio sciendi & oblectandi se varietate, aut nouitate rerum, vel elegantia sermonis. Instituitur enim ad excipiendum semen plarum cogitationum, & sanctorum morum quibus decet imbutum esse hominem Christianum pro dignitate & debito sui status. Itemque ad inspiciendum quasi in speculo, maculas animæ propriæ, quibus per penitentiam eluendis incumbendum est. Ad hoc autem iuuabit conari, vt legentes sentiamus pium in nobis affectum, quem sensisse par est eiusmodi libri scriptorem. Tertio non esse cursum multa legenda, sed pauca potius ea pensulando: intermixtis (tunc præsertim cum senserimus nos pia aliqua affectione moueri) breuibz orationibus, mentis ad Deum eleuationibus, quibus non tam interrumpatur lectio, quam vt animus purior effectus, reddatur aptior ad illius intelligentiam, quæ sub cortice literæ multos mysteriosos sensus, sanctosque affectus continet, quibus caret intelligentia lectionis librorum profanorum; etiam si ea quoque requirat pensulationem. Et certè multa cursim legenti, id euenit quod hospiti, cuius domum si multi ac varij ingredientur, statim recedentes, ipso tantum obiter salutato; nempe vt post aliquod spatium temporis nullorum, aut certè valde paucorum recorderetur. Quartò quamuis bonum sit de variis libris spiritalibus periculum facere, quis nobis futurus sit commodior, vno tamen electo de Patris spiritalis consilio (quod à rudibus adhuc in vita spiritali inquiri debet, ne contingat ipsos decipi) cauere oportet inconstantiam, qua modo vnus accipitur, modo alius: sed potius lectio electi continetur à principio ad finem; nisi fortè nimium fastidium illius exigat assumi alium ad cuius lectionem maior adsit dispositio. Oportet quoque legere eo ordine quo conscriptus est; nec medium principio, nec finem medio præponere: cum supponendum sit authorem habuisse rationem ordinis, ad rem propositam docendam accommodatoris.

36. Quartum documentum est, vt examen conscientie bis quotidie fiat, nempe ante vel post prandiam & iterum antequam cubitum eamus: saltem istud posterius prætextu cuiuscumque occupationis nusquam omittatur ob summam illius necessitatem, ad intelligendum quantum in proposito emendationis concepto in vsurpatione Sacramenti penitentiae, profecerimus, aut contra defecerimus. Ratio autem illius instituendi est, vt primò agantur gratiæ Deo pro beneficiis acceptis *que multa & magnam præcedenti num. 24. recensimus*. Secundò, vt petatur ab eo lumen ad cognoscenda peccata, & robur spiritale ad ea viuanda. Tertio, vt secundum formam antea num. 27. propositam, excquiratur ab animo ratio omnium cogitationum, locutionum & operationum ab vltimo examine, siue commissarum siue omisarum contra hominis Christiani, aut proprii status debitum, vt de illis suo tempore fiat confessio. Quartò, vt petatur venia peccatorum admisorum, & pudeat nostræ ingratitude erga Deum, cultor nominibus obstricti sumus. Quintò, meliora in posterum proponantur & proposita seruentur.

37. Quintum documentum est: vt electo nobis tali Confessario, cuius prudentia (detectis ei defectibus nostris & perfectionibus omnibus) in vita spiritali dirigi possumus, confiteamur semel in hebdomada, aut minimum semel in mense: ac sacrosancam Eucharistiam sumamus, si Confessarius ipse probet.

Sextum est, vt frequenter vtamur breuibz orationibus,

quas vocant iaculatorias, siue mente tantum siue voce fiant, vt sic affuecamus Deum prouidere semper in conspectu nostro. *exemplo Davidis Psal. 15.* & ad eum semper confugere, siue læta siue tristitia contingant; ac totos ex ipsius voluntate pendere, vt decet patris optimi ac prouidentissimi filios, & domini potentissimi ac munificentissimi seruulos.

Septimum est, vt cum quid faciendum proponitur, illud nec aggrediamur ac suscipiamus, nec è contra renuamur aut omittamus, nisi Deo consulto, id est, potius Dei auxilio implorato & inquisitione facta, num diuina ipsius legi consentaneum sit an dissentaneum.

Octauum est, vt seduli simus in repellendis rærationibus, & repudiandis occasionebus peccandi, ac in dignoscendis prauis nostris habitibus & naturalibus inclinationibus; in capeendis item occasionebus virtutum exercendarum, & remouendis impedimentis earumdem acquirendarum: siue que in expendendis animi virtutibus ad opera consilij & perfectionis, ne quid supra eas suscipiamus: ac demum in causis & radicibus nostrarum imperfectionum inuestigandis, vt modos adinueniamus eas refecandi, & ad virtutes in animo inferendas & vita eliminanda ab ea.

Nonum est, vt aliquoties externam aliquam penitentiam seu castigationem sponte suscipiamus: præsertim cum relabimur in aliquos defectus ad quos sumus procliuiores. Talis vè castigatio potest esse, aut in victu, minuendo de consuetis alimentis; aut in somno stratiq; modo, durius scilicet cubando: aut demum in frigidando carni aliquem dolorem: cilicio, vel bere, vel alla asperitate. Qua tamen in re cum timeretur zelus indiscretus, vtendum est consilio Patris spiritalis.

Aduersus carnem autem ista refugientem oportet armare animam. Tum odio peccati: pro quo longè grauiores pænæ iusto Dei iudicio debentur ac constituuntur. Tum amore Christi pro nobis passi, cui si compatimur, & conglorificabimur. *ad Rom. 8.* Tam demum vtilitate; cum tales afflictiones susceptæ ex charitate non tantum liberent à pænâ purgatorij longè grauioribus, sed etiam cumulent præmiis, quibus nullo modo eæ equiparari possunt; dicente ibidem Apostolo: *Exitimo quod non sint condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.* Cuiusmodi consideratio valde vilis est aduersus difficultatem relinquendi assueta suauia, & suscipiendi insueta, quæ homo adhuc animalis tanquam molesta exhorrescit. Eadem facit illud, quod mysticè significatur, cum Exod. 4. Moyses refugiens virgam versam in colubrum, iubetur apprehendere per caudam: nempe vt vita spiritalis quæ prima facie terret sua difficultate, considerato illius beato fine, amabilissima appareat, sicut verè est. Illum enim terrorem inanem esse, si adhibuerimus industrias humilitatis & patientiæ, satis intelligitur ex verbis Christi *Math. 11.* *Discite à me quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suauis est, & onus meum leue.* In quibus verbis fundanda nobis est firma in ipsum spes: qua humiliter de nobis diffidentes confidamus per ipsius misericordiam implendum in nobis quod habetur *Isai. 40.* *Qui sperant in Domino mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquilæ, current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient.* Id quod passim contingere ostendit experientia, quæ iis qui serio vitæ emendationi incumbunt, initio quidem obseruatio diuinorum præceptorum difficilis videtur & molesta: sed ipso vsu facilis & iucunda redditur, ad instar thoracis noui, quem tanquam paulò strictiorem qui initio sentit incommodum, postea ipso vsu experitur commodissimum. Atque hæc hætenus: iam accedamus ad dicendum de oratione, consequenter dicturi de ieiunio & elemosyna.